

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 22

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

pe un an	20 lei.
pe șase luni	10 lei.
pe trei luni	5 lei.
pe o lună	2 lei.

Nr. de Duminică pe an 4 cor.
 Pentru România și străinătate pe an
 20 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 22

INSERȚIUNILE:

De la un an înainte: pentru două săptămâni, a doua oară 12 linii, a treia oară 8 linii de fiecare publicație.

Adăptarea amestecului, cât și inserțiile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitate

Scrisori intrate nu se primesc.

Votul universal.

(R.) Comisia de petiționare a Dietei a avut zilele acestea o sedință, în care s'a ocupat cu chestia reformării legii electorale. Sunt adică trimise la comisia aceasta o mulțime de adrese de prin comitate în care se cere cu stăruință reformarea legii electorale. Unele petiții — ca cea dela șovinistul din Szepes — sunt productul gândirii celei mai reacționare: cer ca dreptul de vot să se dea numai cetățenilor cari știu scrie și vorbi ungurește. — Altele cer sufragiul universal și votarea secretă în comune.

Comisia de petiționare li-a cetit pe rând și unul dintre deputați, Rajk Aladár, a propus comisiei următoarele:

„Dieta să decreteze, că din punctul de vedere al dezvoltării democratice a națiunii, reforma electorală o socotește de urgență și folositoare și considerând că țara n'are un guvern parlamentar, alege din sinul ei o comisie din care membrii cu cea mai înaltă autoritate să propună Dietei un proiect care să cuprindă și o nouă arondare și censul intelectual maghiar..."

Sau cum se zice pe ungurește: «Fából was-karika! Căci a se pune într-o căldare și «îndreptărea votului universal» și «censul intelectual maghiar» este un non sens.

Nu intenționăm de altfel să intrăm în

polemie cu această comisie presidată de Barabás Béla și ilustrată de șovinisti ca d'altă Pap Zoltán. Nici nu v'ar să discutăm asupra îndreptării cetățean de a i-se da puțină sa cetățenie sau votul său la guvernarea statului pe care plătește dare și-l apără cu brațele. Vorba lui Barabás: «Este așa zicând în îndreptărea de a pretinde dreptul sufragiului universal»...

Trebue să scoatem însă în relief că deși (cităm textual cuvintele lui Barabás:) «dinnaintea acestei pretensiuni partidul independentist cu atât mai puțin nu se poate da îndărăt, cu cât îi revine o mare parte din propaganda ce s'a făcut în jurul sufragiului universal», — totuși onorabila comisie compusă din kossuthiști n'a îndrăznit să ia taurul de coarne.

Boda Vilmos, vechiu kossuthist, aia că ar fi «aggályos» (îngrijitor) a se acorda sufragiul universal, după cum nu este nici de părere să se facă o reforma electorală conform căreia votarea s'ar face în comună.

de la elita kossuthiștilor. Trece drept un barbat cu vederi largi, suflet cult e scriitor politic și pe vremuri a făcut literatură.

Cum era deci să se proclame îndreptărea sufragiului universal din partea lui Pap Zoltán, șovinist modern, care se vede că nu admite să se lărgească dreptul electoral pe d'oparte pentru-ca să mai poată dăinui

mizeria electorală d'acum, ear pe de alta parte ca nu cumva o împărțire mai dreaptă a cercurilor electorale și sufragiul universal să întărească — naționalitățile.

Scurt: nainte de alegeți kossuthiștii făgăduiau să lupte pentru sufragiul universal, acum când au ajuns însă tari și mari în Dieta, caută să scape prin tangentă: Pap Zoltán a propus, ear comisia a primit ca să nu se ocupe de chestiile acestea, deoarece — nu-i guvern!

Bun pretext.

Îi vom lua însă la întrebare după-ce se va constitui guvernul.

Și până atunci îi putem întreba: Dar dacă socot că fără guvern nu are înțeles să discute vre-o chestie mai însemnată, de ce Kossuth Ferencz a venit cu propunerea tarifului autonom, și peste tot, de ce mai ține Dieta ședințe?

Este prin urmare, evident că independiștii caută pretext pentru a scăpa de plata unui cambiu a cărui scadență a sosit.

De plată pot scăpa, dar de promisiuni nu!

Sultanul și Regele României.

M. S. Imperială Sultanul a binevoit să răspundă prin următoarea telegramă, expedită de la Yldis, în ziua de 17 (30) Maiu, orele 5.25 p. m., și sosită la palatul Regal din București la orele 8.45:

Informațiuni literare.

II.

Ce deosebite sunt cărările, ce duc spre vârful gloriei literare!

Autorul cărții, de care voi vorbi mai jos, n'a visat acum vre-o zece ani să ajungă vre-o dată printre cei mai vrednici de citit scriitori. Era pe atunci ucenic într-o fabrică de fier din București. Mic, îndesat, cu fața rotundă ciupită de vărsat, dar înseninată de doi ochi albaștri frumoși și plini de viață, era spaima atelierului. Și mergea pe toți prin inteligența sa și prin spiritul său de invenție, ear pe cei mai mici îi ustura cu tășul vorbelor sale potrivite spre ris.

E o priveliște desfătătoare să-ți închipui

pe un scriitor de astăzi în rolurile lui de odinioară, ca muncitor de fabrică, în căutarea unui urub sau ic, urcat pe scări pentru potrivirea unei thingi pe latul din afară al roții masive. Dar de ce nu? Maxim Gorki, al cărui nume e stăzî pe buzele tuturor, n'a fost și el ucenic de fabrică, nu și-a făcut toată cultura ca muncitor pe la căile ferate și n'a citit pe „Faust” într'un bordel din cele mai obscure?

De Vasile Pop — căci de el vroim să vorbesc — are un trecut ce se aseamănă cu acela al marelui scriitor rus și, mai știți, nu se vor aseamăna vre-odată și scrierile lor, dacă autorul nostru va continua să se desvolte cum a început de vre-o trei ani încoace! Și asta se poate, pentru-că toți acești scriitori, cari nu ies din colile oficiale, ci se formează ei singuri, fie din propria lor pornire, fie la îndemnul prietenilor sau al conducătorilor socialiști, au o notă comună: voința. Cu voința lor de fier fac

minuni, învață a stăpâni limba, a pătrunde adânc în sufletul omenesc, a vedea mult și bine.

Dela „Flacurii” încoace, acest volum de schițe umoristice scrise ca de un ștregar răsfățat, dl Pop s'a tot ridicat. A dibuit el în mai multe direcții. A vrut să fie și nationalist și a declamat, nu fără succes, și pe coarda asta, scriind ode patriotice. S'a încercat apoi și în subiecte metafisice, și cu bucurie de o ciudată combinație a întâmplărilor. În toate astea vezi mai mult o voință de a fi multilateral, de cât o neliniște a spiritului creator.

Acum însă pare a fi găsit genul ce-i convine mai mult. Volumului mai nou îi zice „De dragul celor mici”¹⁾ și asta înseamnă că nici oamenii mari nici catastrofe nu se găsesc în lucrările mai nouă ale scriitorului nostru, ci eroi mărunți ai vieții de rând.

În cele mai multe din schițele acestui volum sunt copii, cari înlănțuiesc atenția cititorului. De-alungul și de-a latul volumului e tot un chiot și ris cu plâns copilăresc. Cei mai mulți însă sunt copii săraci, de cei-ce umblă cu steaua și cu irozii și își trăiesc copilăria vagabondând prin praful ulițelor. N'a trecut cu vederea nici pe puradaii țigănuși, din viața cărora a prins un joc „de-a Himpăratu”, descris cu un humor unic în literatura noastră.

E o plăcere rară să vezi pe dl Pop în mijlocul acestor mici și măiestre creațiuni ale sale, cu câtă bunătate se uită la toți, cum le vede toate stingăciile drăgălașe, toate păcatele nevinovate. A descris și dl Delavrancea despre copii.

1) A apărut în editura unui tipograf din Ploiești, are 157 pagini și costă, mi-se pare, doi lei.

Cei doi mititel din „Bunicul” sunt de sigur schițe admirabile după natura. Dar față de al lui Pop, sunt păpuși din poveste. Pop nu idealizează, nu-l face mai „dumos” (autorul vorbește adese ori în jargonul copiilor) ci-l zugrăvește așa desculț, stăruitor cum sunt, când se bat pentru un codru de mămăligă.

Cu aceeași mână de artist dl Pop trece dela copii la o altă categorie de oropsiti: la cerșitorii. Traiu numește el, cu un cuvânt laconic, acea dramă, nelipsită de momente comice, ce se petrece zilnic înaintea bisericilor, a cimitirelor și la colturile de stradă, unde se strâng infirmii și alți nenorociți loviți de soartă.

Bucata cea mai lungă este povestirea cu titlul volumului: „De dragul celor mici”. E un fragment dintr'un roman țărănesc „Domnița Viorica”, ce va apare în curând complet. Subiectul e luat din aceeași viață dela țară, așa și cea povestită de Ion Gorun în al său „Robinson”. E chiar foarte multă asemănare între cele două lucrări.

Ceea-ce face într'una un bărbat, reușește să pună la cale într'alta o femeie, Viorica, o învățătoare venită dela oraș ca să ridice starea țaranului Ca și Nichifor al lui Gorun, Viorica lui Pop, cu a ei dragoste de muncă și iubire de oameni, răspândește pretutindeni farmec în jurul ei. Ea introduce acelaș crez al muncii, moralizează și îmbunează firea pornită spre sălbăticie a țaranului și deșteaptă în femei simțul pentru economie și frumos.

La Pop însă desnodământul e tragic. Fire plăpândă, Viorica nu resistă atator lovituri și greutăți ale vieții. Ea cade înfrântă în luptă, dar înainte de a închide ochii pentru vecie are satisfacția de a vedea satul întreg scaldat în

Ma...
 Cu...
 Sentimentele de sinceră simpatie și relațiunile de bună prietenie sunt statornicite de ani îndelungași între ambele noastre guverne. Foarte mișcat de cordialele expresii cuprinse în această privință în telegrama Majestății Voastre, vin să-i prezint mulțumirile mele. Mă folosesc de acest prilej a reînnoi urările mele pentru fericirea și prețioasa sănătate a Majestății Voastre.
 Abdul Hamid.

Din Dietă.

Tariful autonom s'a primit!
 În ședința de Vineri a Dietei noul deputat conte Teleky Árvéd, ales de curind la Neopanta, făcând o lungă vorbire în care a pledat pentru propunerea lui Kossuth Ferencz de a se întocmi un tarif autonom.
 A vorbit apoi Hock János, care între altele a zis că dacă se va numi un guvern înafara de parlament, de pildă în frunte cu baronul Fejérváry, trebuie alungat când se va prezenta Dietei și tratat ca pe drabanți, la 13 Decembre!...

Stânga a aplaudat mult această rasboinică propunere a preacuviosului pater Hock. Închizându-se discuția asupra propunerii de a se alcătui un tarif autonom, s'a procedat la vot, prin sculare. Majoritatea a primit propunerea. Intre cei cari au votat tariful autonom a fost și dl D. G. Sombati.

Altă dovadă.

La primul nostru articol pe...
 O dovadă despre afirmările noastre este și ceea ce s'a petrecut în ședința de Vineri a Dietei.
 Vorbea adevărat Hock János.
 Mezöfi Vilmos, socialistul, l'a întrerupt zicând:
 — Trăiască sufragiul universal!

...matadorii
 Mezöfi
 astfel:

Magarie!

Adevărat că îndată a adăugat: »Cerșuțe, că am zis-o așa tare» (incât s'a auzit în Dieta întreaga), după-cum e fapt că în urmă și lăstă, presidentul, l'a îndrumat la ordine.
 Vorba e că matadorul kossuthist și-a spus părerea intimă despre sufragiul universal, spunând că-l o — măgărie!

Războiul japonez.

...pe drumul cel mai scurt...
 ...contra mijloacelor...
 ...și-a văzut apucind pe la sud, pe înconjur prin strimtoările Sunda, Lombok ori Filores, Rosdestvenski însă a apucat de a dreptul prin strimtoarea Malacca, înmărmurind lumea prin îndrăzneala cu care se expunea la atacarea Japoniei. Iar Japonia a fost atât de călăuzită de o mare victorie...
 ...și-a văzut apucind pe la sud, pe înconjur prin strimtoările Sunda, Lombok ori Filores, Rosdestvenski însă a apucat de a dreptul prin strimtoarea Malacca, înmărmurind lumea prin îndrăzneala cu care se expunea la atacarea Japoniei. Iar Japonia a fost atât de călăuzită de o mare victorie...
 ...și-a văzut apucind pe la sud, pe înconjur prin strimtoările Sunda, Lombok ori Filores, Rosdestvenski însă a apucat de a dreptul prin strimtoarea Malacca, înmărmurind lumea prin îndrăzneala cu care se expunea la atacarea Japoniei. Iar Japonia a fost atât de călăuzită de o mare victorie...

dreptul, fie pe înconjur, și deci prin strimtoarea Tsugaru.

Deia Masampho Togo era ori în ce împrejurare gata a manevra pe o linie interioară, de mai scurtă. Dacă Rușii ar fi trecut pe la strimtoarea Japoniei, Togo putea să le cază în cea pe la Simonoseki și Mogi ori prin strimtoarea Tsugaru. In amindauă cazurile flota japoneză s'a fi mișcat pe coardă, iar cea rusească pe arc.

Capitanul vasului rus Admiral Nasimov care e prizonier japonez și de prezent află în Osaso, descrie astfel teribila ciocnire de pe canalul corean:

Dimineața la orele 6.27 pe neașteptat am dat peste flota inamică chiar atunci când am voit să trecem prin canalul ostic. Vasul meu s'a scufundat la ora 7.30, după prăderea mea în următorul atac de torpilor. Cea mai mare parte din cei 600 feciori au perit. Cei câți-va cari au scăpat își pot mulțumi viața briurilor de salvare.
 Eu am încercat scăparea prin înnot, până ce la 10.28 m'au luat în luntea lor niște pescari japonezi.

Capitanul a fost martor și la atacul de stâncile Liaucou, despre care spune următoarele:
 — Flota rusă a fost încunjurată de vasele japonezilor cari o bombardau teribil și asta provocat o colosală consternație între ruși. Comandantul vasului Micasa la asta a încetat bombardarea și a provocat pe comandantul rus să se predea la ce aceștia au și retras stindardul în semn că se predă

Se mai spun încă despre această luptă următoarele:

Admiralul Kamamura a scris în japoneză coreană, *Unu* în apropierea insulei...
 ...folosit cu mult...
 ...sau aderent...

Baronul Jamamoto, ministrul de marină japonez, în răspunsul dat admiralului Togo la înștiințarea acestuia despre luptă, a trimis următoarea telegramă:

Flota a doua și a treia a inamicului, în drumul spre Orient, știind să învingă toate greu-

lacrimi din pricina ei. Preot, primar, femeii și copii, ear dintre bărbați până și cel mai îndărătnic și mai stricaci, cari ridicaseră mâna s'o goniască, vin la patul ei mortuar. Copiii, acești prietini ai d-lui Pop, plâng la căpătâiul ei și se roagă în limba lor petică: *Dui Meșcu tânăritate a misoala învătoale...*

Naiv, sentimental, dar cu mult efect!
 S'ar putea zice mult bine despre cartea mai nouă a d-lui Pop. Cele scrise însă ajung ca cetitorul să-și facă o părere. El nu poate sta un moment la îndoială, că e vorba de un bun prozator și bun umorist — care mai și esagerează din când în când, dar nu face nici odată caricaturi unde trebuie să zugrăvească oameni, fie ei cât de mărunți. Humorul lui Pop e un humor sincer, nu-i pornit din nici o răutate și prin asta se deosebește în mod foarte favorabil de un număr întreg de scriitori și pseudo-scriitori, cari identifică humorul cu satira scarbădă și cu râsul desmățat.

Istoria lui Mihai-Vodă viteazul de Dr. Ion Sirbu.

Dornic, de a ști cât mai mult despre acel bărbat, care a unit odată sub oblăduirea sa toate țările locuite de neamul nostru, așteptasem cu nerăbdare prilejul de a putea răsfoi „Istoria lui Mihai-Vodă Viteazul“, datorită penei d-lui Ion Sirbu. Am dorit cartea aceasta îndeosebi din motivul, că despre valoarea ei și „Academia Română“ și-a spus cuvântul în sesiunea din ast an, răsplătind munca d-lui I. Sirbu cu premiul de 12000 franci. Nu intenționez să fac recenziune acestui op-

de vitoare. Voiu să-mi spun însă impresia, ce mi-am câștigat-o în întreaga „istorie“.

Noi cei tineri, cu bucurie și însuflețire citim tot ce ne stă la dispoziție, tot ce ne dă peana renumiților și luminajilor noștri bărbați de știință, dar îndeosebi tot ce ne recomandă „Academia Română“ prin acordarea premiilor. Citim, căci autorii nu le scriu pentru ei, ci pentru noi, ca să scoatem foloase din ele.

Tonul în care e scrisă una sau alta carte, are influență și asupra cititorilor, mai ales asupra celor tineri, de aceea se cere, ca o carte științifică să fie scrisă după felul, ce-l pretinde natura lucrării, ca atare. Fără îndoială, că în „prefața“ totdeauna trebuie să fim lămurii asupra conținutului și intenției, ce urmărește autorul cu scrisul său. Este doară „prefața“ un fel de recomandatie.

Recomandatiea, ce ni-o face dl I. Sirbu în „Cuvînt înainte“, nu corespunde lucrării d-sale și e din cale afară deprimător, când cine-va, ca om de știință astfel ni-se recomandă, precum o face dl Sirbu. În modestia d-sale „nu e vrednic nici să cearască“, chiar de aceea ne spune, că „șeful, sub care era menit să slujească, era un căne, de pe care cultura apusană nu isbutise a șterge nimic din barbaria atât de deasă în Orient“. Și ca să arate că dl Sirbu nu face parte din ceata acestor barbări din orient, ci este bărbatul apusului, și fiindcă voește a arăta grațitudinea față de bine făcătorul d-sale, dar mai ales față de idealul d-sale, de aceea, ca om cult mărturisește, că șeful d-sale era un „bărbat rafinat, pentru a cărui caracterizare n'aș putea avea alt cuvânt mai nimerit decât o definițiune franceză din *latinescul canis*, cuvînt a cărui asprime însă hârtia mea, în „prefață... nu o poate primi“.

Bine! Când cine-va citește aceste rânduri ce ni-le dă cultura apusană, mai are voie să o ia în mână acea carte? Și la adresa cui sunt spuse aceste vorbe fine? La a resă aceluia bărbat care a muncit mai mult pentru neamul nostru la adresa d-lui N. Iorga, care cunoscându-și puterile spirituale, muncește fără a aștepta răsplată, știind că dela omul conștientios se cere muncă îndoită.

Dar nu numai „Cuvîntul înainte“ atât de nepotrivit cu cuprinsul cărții te face străin de lucrarea dlui I. Sirbu, ci și limba neromânească.

Partea din „inceput“ poate, că e scrisă cu gândul la cititorii din popor, dar nu-i scrisă pentru ei, căci dacă ar fi pentru acești cititori, atunci Turcia n'ar „face de a facerea Impărației Române“ nici nu ne-ar spune, că „trăgea ea de moarte Impărația“, „murind Impărația“. N'am ceti propoziții de sine statătoare, ca „de alta parte boerul primira pe noul voevod“, „Domnia fu data din nou fugărilor care... (fără virgulă!) chemase. (în Basaraba Laista“, (pagina 13). „Alăta, că-și luase și el dela Țara românească cetatea Craiciuna“, (pag. 15). „Luptele ce se umaseră...“ (pag. 15). „Dar numai, că partea supusa nemijlocit Turcilor mai crescă“, (pag. 15). „Căci știm cât (fără virgulă!) ele erau de însemnate“, (pag. 206). „Kiraly se întoarce... arzând groaznic“, (pag. 226).

Astfel de erori, cari vădesc o ne luare în seamă a limbii românești, găsim prea de multe ori. E zicala; „vorba rea se lățește fără a se dovedi, iar cea bună nu e crezută nici cu dovezi“. Fiind și eu de această convingere, imi place a crede că dl I. Sirbu își va mântui în viitor cărțile de astfel de greșeli, dar mai ales ca să scuturăm din „Cuvînt înainte“, ce nu se pot permite om de știință.
 Petru E. Pap...

taile intimpinate in acest drum, s'a aderent de putere destul de insemnata dar si flota d-tale, care a putut opri calea si a stiut inspaimanta si invinge, s'a dovedit demna de tot respectul. Invingerea d-tale nu s'a sfarsit cu atat, d-ta ai ca prizonier pe comandantul inamic. Pentru noi invingerea d-tale e foarte importanta. Iti impartasesc sincerile felicitari din parte-mi si ma folosesc de ocazie sa transmit din partea Imparatului, sentimente de recunostinta si multumita atat d-tale cat si celor de sub comanda d-tale si sa-mi dau expresie condolentei fata de morții si raniți.

«Brsevija Viedomosti», comunica următoarea știre despre lupta, știre primită dela comandantul încrușișătorului «Almas» sosit la Vladivostok:

In 27 Maiu, dimineața, prima zi a luptei, vasul de rășboi «Imperator Nicolay» a început bombardarea, la ce încrușișătoarele japoneze s'au retras. Flota rusă văzând asta, și a urm 1 drumul peste canal. Admiralul Rosdestvensky s'a apropiat de flota inamică și-a comandat începearea luptei. Japonezii s'au nisuit să încunjure flota lui Rosdestvensky Vasul «Kneaz Suvarov» s'a apărat cu desperare. De cinci-ori a erupt foc pe bord și tot de atâtea ori l'au stâns. Cu voinicie s'au luptat vasele «Mavariu» «Admiral Senjagin» «Admiral Apraxin» și «Admiral Usacov» cari atunci remăsesea neatinse. O inversunată lupată s'a început după rânz, la ora 1 și a durat până noaptea târziu. Ajutoarele «Russ și Ural» se scufundară, celelalte vase însă li-a scăpat feciorii. Vasul «Imperator Nicolay» se resturră astfel încât fundul i e deasupra apei.

Vasul «Orel», a cărui coș și catarg l'au dus gloanțele, a fost aprins «Aurora» asemenea e nimerit și vasul și a pierdut catargul.

Unul dintre oficerii vasului de rășboi «Borodino» a fost rănit în luptă și a rămas în viață.

Un alt oficer a fost rănit în luptă și a rămas în viață.

Vasele «Borodino», «Knyaz Suvarov», «Imperator Alexander» și altele au dat peste acele torpile și s'au scufundat. Este greșită afirmația că de atacuri de vase submarine s'ar fi nimicit, căci și dacă s'ar fi folosit în luptă asemenea vase ele puteau avea numai roluri inferioare. Ciocnirea dela 28 Maiu a fost un adevărat măcel. Marinarii ruși plângeau și se rugau în torentul gloanțelor inamice. În sălbatică încercătură alergau desperați în sus și în jos pe bord până ce în urmă au reușit să deslege bărcile de salvare și să caute astfel scăpare.

Din spusele mai multor oficeri ruși, se vede, că flota baltică în adevăr avea speranța să ajungă la Vladivostokul, fără luptă. După primele atacuri a japonezilor, rușii au fost nevoiți să se îndrepte spre nord-est pe unde japonezii puseseră torpile.

Vasele «Borodino», «Knyaz Suvarov», «Imperator Alexander» și altele au dat peste acele torpile și s'au scufundat. Este greșită afirmația că de atacuri de vase submarine s'ar fi nimicit, căci și dacă s'ar fi folosit în luptă asemenea vase ele puteau avea numai roluri inferioare. Ciocnirea dela 28 Maiu a fost un adevărat măcel. Marinarii ruși plângeau și se rugau în torentul gloanțelor inamice. În sălbatică încercătură alergau desperați în sus și în jos pe bord până ce în urmă au reușit să deslege bărcile de salvare și să caute astfel scăpare.

Tokio, 3 Iunie. Un oficer sosit la Sa-seho, ca martor ocular, povestește următoarele despre lupta din strâmtoarea coreană:

— Când flota japoneză a observat că flota rusească intră în strâmtoarea Ciusina, marea era foarte furtunoasă, așa încât torpiloarele japoneze au fost silite să se adăpostească în jurul insulei Ciusima. Vasele de rășboi rușești pluteau în ordine. De pe vasul Mikasa, comandantul Togo semnală următoarele:

«Soartea împărăției noastre atâră dela lupta de azi, așteptăm dela voi toți să faceți tot ce vă stă în putință»...

Japonezii vrind să ia pe Lienevici între două focuri.

Berlin, 3 Iunie. Telegramă din Petersburg: Se consideră ca iminentă ocuparea insulei Sachalin de către japonezi.

El trimite canoniere la imbucătura fluviului Amur, putând ajunge astfel pe calea ferată transiberiană până la Kaborowka, tăind drumul la Vladivostok și luând pe generalul Lienevici între două focuri.

Londra, 3 Iunie. Ziarul «Daily Mail» primește din Tokio următoarea telegramă:

Capitanul navei «Orel» a murit în urma răniilor primite.

Admiralul Rosdestvensky, declarat cător-va oficeri japonezi că el sperase, intrind în strâmtoarea Ciusima, că va putea să scape de cursa japonezilor, grație ceței ce domnea.

Dar de odată, pe neașteptate, vântul a împrăștiat ceța, cauzând catastrofa.

Marea plină de cadavre ruse; 5000 de prizonieri. Cum a ost găsit Rosdestvensky.

Londra, 3 Iunie. «Daily Telegraf» primește din Sasenko știri că pierderile rușilor sunt socotite la zece mii de oameni.

Marea nu conținește așunca la mai multe cadavre.

Năvile japoneze continuă să exploareze marea, în căutarea naufragiaților.

Eri au fost salvați 600 de ruși agățați de lemne cari pluteau pe apă.

Prizonierii ruși sunt în număr de 5 mii.

Când Rosdestvensky a fost făcut prizonier, zăcea în turnul de comandă al distrugătorului de torpile «Biedowy» pierzând mult sânge din rănilile sale.

Predarea lui Nebogatoff cu patru nave...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

Complotul din Spania.

Barcelona, 4 Iunie. Perchezițiile și arestările continuă.

S'au găsit documente cifrate foarte importante, cari au ajutat la descoperirea altor ramificații ale complotului.

În cas dacă atentatul dela Paris ar fi reușit se proiecta o mare mișcare revoluționară.

Madrid. Consiliul de ministri s'a întrunit aseara pentru a se ocupa de mișcarea anarhistă.

DIN VALURILE POLITICE.

— Lut Jancsó Benedek. —

Îreproșabilul șovinist nu vrea să se lase. În zilele trecute reflectându-i la observările patriotice asupra reprezentanților noștri din parlament și asupra prelinsei filozofii istorice a evenimentelor trecutului din țeara noastră, (când d-sa s'a provocat fără ori-ce dovadă la termenul de filozofie istorică a'renegatizmului din țeara noastră) i-am prezentat procesul filozofic al acestui renegețism, din care, rămânând pe lângă teza propusă dar nu adoptată de d-sa, a onestității în cercetari, i-am dovedit prin exemple neputința intelectuală a rassel maghiare asupra noastră. Din asta rezulta, că e o nebunie politica guvernanților în ale desnaționalizării: căci e imposibilă, e o tragere pe sfoară numai a simplului contribuabil nu spre binele țării, ci de dragul puterii.

Și puterea își are ciracii săi, ear dl Jancsó este și un exemplar clasic întru această aci și nota sala izațiilor ciracii și alți sunt filii genetici ai neamului, careia lura cu atâtea perfidie. Și de sematizmul feciorilor celor șapte...

... nu facem personalități! — ce frază frumoasă pentru farizeii!

Când am arătat demersul și filozofia desnaționalizării în profitul maghiarilor, domnul Jancsó în loc să mă combată, făcându-și bine socoata de cirac ca nu cumva să se dea de gol: între atâtea ștruți, dinsul face cea mai orbitoare politică de ștruț.

Repețește, că numai devenind maghiar în sentiment și limbă poți fi mare în țeara asta — apoi, că a te renege este rezultatul superiorității intelectuale maghiare, precum dovedește istoria maghiară de o mie de ani.

Să o spunem acum mai pe larg, că dl Jancsó se înșală, că renegearea din țara noastră nu e cucerirea intelectualității maghiare.

Eată geneza lucrului. Intr'un timp nebulos, viforos, când Bizanțul infloria din nou, în rafinamentul onorurilor hipocriei, când se descompunea puterea centrală prin feudalii de apoi al lui Carol cel Mare, în apogeul puterii pumnului se ivesc în Europa maghiarii, un popor cu calități necontestabile pretioase fizice, dar fără ori-ce alt dar. Din istoria vremilor vechi până pe vremea lui Stefan cel Sfânt numai cazul dela Sanct-Gallen ne arată pe maghiarii ca și pe un popor cu însușiri de a captiva inimile străinilor. Insușirea aceasta de atunci până azi a rămas mereu una și aceeași, genialitatea în ale bancheturilor, limba, obiceiurile, muzica, dacă vă place n'a impus, n'a încântat până azi pe nime pe acest pământ, poate pe princessa Chimay și consoartele ei, dar și în acest caz prin intermedierea țiganilor, asupra unor ființe intelectualicește bolnave; nici habăucul de Heribald dela Sanct-Gallen nu amintește că l'ar

Atentatul del Paris.

Paris, 2 Iunie. Sfărâmurile de bombă le-au cules și trimise pentru cercetare la Girardi, directorul laboratorului orașului Răniții sunt cinci: un militar, doi agenți de poliție, o femeie și un copil. Calul unui gardist a nirit și alții șase sunt mai puțin răniți. Regele a sosit acolo la fața locului informații printr'unatașat dela ambasada spaniolă. O femeie, care a ost ascultată ca martoră a spus, că ea a văzut când trei bărbați au aprins fitilul unei bombe sul una din porțile Louvrului. Unul dintre ei s'a depărtat și-a aruncat bomba spre trăsura regală.

Numele atentatorului nu se știe; se afirmă însă că era îmbrăcat în lăine de muncitor. Au deținut un om rănit la ochiul stâng, nu se știe însă din explodare e oare rănit? Nu mărturisește nimic.

Se afirmă că bomba, care nu era mare, ar fi fost aruncată dintr'o casă. Au ținut imediat percheziție. Regele și-a păstrat prezența de spirit, în momentul explodării. Mulțimea imensă i-a făcut vii ovaiji, căror dinsul a multumit. În urma constatărilor de pân'acum, zece persoane sunt rănite. Unul dintre gardiști, căzând de pe cal, și-a frânt piciorul. Pân'acum au deținut doi oameni, nu s'a putut constata, dacă aceștia sunt dintre vinovați.

fi încântat limba și doinele maghiarilor! Nu există în timpul de 1000 de ani a maghiarilor un singur caz de cucerire etnică, când aceasta este a se atribui superiorității intelectuale maghiare, cea-ce prin limba se manifestă în primul rând.

Aparând maghiarii în țară, au dat de popoare fără ori-ce organizare de stat, ba poate chiar fără ori-ce organizație socială.

Așezați aici, au stăpânit și cucerit prin pumn. Multimea popoarelor de atunci și de apoi fidele spiritului timpului — dar mai ales dressate de spiritul despotismului bizantin, plecate au rămas sub noii și înfricoșatii stăpâni. Poporul nou pe baza dreptului pumnului își făcea lui legi și nimănui altuia, și poporul serv numai prin renegare și oareși-cari merite la aceste putea să ajungă ceva, liberalismul curat nici azi nu există pe lume, dar pe vremea aceea și mai ales la noi, — de loc!

Roma, străbuna noastră, a învins și după căderea ei politică, romanizând pe goți, vandali, longobarzi, franci, etc. prin superioritatea ei intelectuală, maghiarii prin forța brută în stat ne-au luat multe elemente scumpe, căci numai în stat și prin stat devii mare, dar' nu prin și de dragul maghiaririi superioare.

Elementele străine cari băjbăie în limba noastră, ne povestesc despre lupte titanice, de timpuri triste, de stări politice, și ne dovedesc totodată o forță mult superioară slavilor, grecilor, rușilor, bulgarilor și maghiarilor, cari neputând rezista aici superiorității limbii noastre, dovadă a nației intelectualității, contopindu-se cu neamul nostru politicește supus, când unuia, când altuia, ca și din limba noastră mai fac cunoscut lumii, că au trăit și stăpânit peste noi.

Apelez de nou și ultima oră la necesitatea d-lui Jancsó, și m'asî simți fericit, când prezentând espunerile mele ungușilor le-ar combate, dacă se pot, căci trebuie să vadă, că este mare deosebire între romanizarea din Italia, Franța, Dacia și între maghiarizare. Romanizarea s'a petrecut inconștient, a fost și este o evoluțiune naturală a amestecului popoarelor cu o rezultantă de intelectualitate victorioasă, ear' maghiarizarea este un rezultat de forță, de împrejurări de acomodări ale sufletelor imbecile, fără caracter, vane și dornice de a stăpâni; ear' stăpâni numai în stat poți, fără a avea dor de a te renega.

Să combată dl Jancsó! Și, când viu să-i reflectez la fraza nouă de a orbi lumea, să nu-mi mai vină cu vorbe apocaliptice, ca și »ce a cauzat totuși, că țara aceasta și toate instituțiunile ei poartă insigniile genului național maghiar«. Asta este o frază bună pentru cei de pe puste, dar' pentru om cu oareși-care carte nu ajunge nimic, cel mult atâta, că ai să te trezești, că ai de a face cu un exploatator al creduliilor, ori cu un visător.

Il rog pe dl Jancsó să mă lumineze pe mine, simplul muritor, să-mi arate câteva note de-ale geniului maghiar pe corpul — ideal sau real — al constituțiunii maghiare. Cari sunt aceste? Procesele de presă doară și temnițele vor să dovedească influența geniului maghiar asupra sfintei idei de a vorbi și scrie liber pentru apărarea limbii tale, a culturii, a școalei tale, când verși sânge pentru țară; virilizmul e oare panacea egalității zămislită din geniul maghiar, în eschiderea din candidatură a cetățenilor egal cva-

lificați, și a proteozarea geniul maghiar, că e o singură lume, că lu este libertate ca și la noi; sau detunăturile puștilor gendarmerești, sunt ee gloriificarea alegerilor dietale comunale, etc., când sârmanul alegator e ademenit de unul și de altul corupt de candidat, terorizat de funcționari și mulți stăpâni pașe, cid jertfa pierzându-și dreptul cu care l-au numit?...

Ași mai înșira multe, dar' ori-câte ași înșira, n'asî fi n stare să aflu o instituțiune de stat în țară sau afară de ea, pe terenul științei sau arte un singur motiv, care să poarte pintent, mustețe unse răsucite, atare focos, vre-o altă sau știu eu mai ce?

Și apoi nu e de mult, de când vice-președintele Academiei Maghiare, dl Kautz, a arătat el mai cu autoritate și competență cum stă treaba cu rezultatul geniului maghiar: cultura și artele!

O călătorie la Viena.

„Woche“, Nr. 21 din 22/5 1905.

Sunt oameni, cari au multe păcate pe conștiința și pe sufletul lor. Dacă Bánffy n'ar fi făcut mai mult decât că l'a trântit pe Kálnoky și l'a substituit prin Goluchowsky și articoli cari au apărut la iubitul său, și atâta ar fi fost destul. Dar' acest barbat de stat unguresc, dintre toți ceilalți a fost mai brutal și mai fără de lege.

Prin metoda sa de a combate partidul independent nu prin argumente, ci prin baionete a ajutat independentștilor să ajungă popular, de care se hucură acest partid azi. — În tot cazul pe nedrept. Acest „Streber“ neîmpăcat, care a purtat odată partidul liberal și scuiat în față partidul independent și l'a troncat cu noroiu, s'a aliat acum cu aceste partide și face să vorhească iarăși de... de ce poate ajunge chiar „posibil“. Acest om are nu-i capabil de nimic, dar' tot așa capabil de toate, bagă frică în oasele prietenilor săi. El a fost în Viena; asta i-au luat-o în nume de rău; dar' el totuși s'a mai dus încă odată la Viena.

Într-o dimineață baronul Bánffy nu era în Pesta. În clubul coaliției, unde se străjuește 24 oare pe zi pentru unitatea și coerența alianței, o iritație a cuprins toate spiritele. Trimiseră în locuința lui. Acob li-se spus, că a călătorit la Mișcolț. Telegrafiază! Nici vorbă! Acum se adresa la gara de nord unde primiră vestea: Bánffy plecat la Viena cu *personalul*. Sara Bánffy se prezenta deja în chb. Dar' nu i-a ajutat nimic espositura poliția!

După căderea lui Széll, pe Aponyi îl ignorară. Acest conducător foarte talentat ar fi trebuit să se convergă la cărma guvernului, că trebuie să fi cuminte, ori își iai catrafusele, în ambele cazuri ar fi trecut puntea primejdiei.

Că oare Aponyi ar putea acuma să aspire la domnie, asta nu ne împoartă, la tot cazul însă va rămânea dușmanii de mai înainte, dară ar fi să se cerce cu politica mânei de fier, sau pe nemțește cu brutalitatea, pe scurt cu Bánffy. Toate aceste mijloace sunt paliative. Dacă vreun să aibă pace în Ungaria trebuie să se nimească curentul de azi, și să nu se facă majorități fără rost. Bánffy ar avea numai atunci posibilitatea de a deveni în parament capabil de domnie, când ar aduce pentru valorile iritate puțin olei.

Și apoi se poate folosi de un mijloc foarte simplu: „Să jertfir naționalitățile“ recte „popoarele ungurește neștrăitoare“, — prin aceasta împrejurare câștigă „aror hungaricus“ și Viena nu poate simți nici o durere pentru acest cas.

Acestul cas însă trebuie „popoarele ungurește neștrăitoare“ în buna înțelegere cu Viena să se opună cu energia recerută. Și anume din 3 motive: Mai înainte ce toate trebuie dinastia să abstea dela obiceiul vechiu, de a jertfi popoarele ungurește neștrăitoare, cari cu credință și loialitate s'au luptat pentru Coroană și și-au împlinit datorințele față de stat, pentru-că așa o cere o majoritate brutală. Asta ar însemna a călca cu picioarele dreptatea, pe care dinastia este în linia primă chemată să o apere.

Al doilea motiv este: politic.

Această jertfa adusă pe pelea popoarelor ungurește neștrăitoare ar fi un strop pe peatră încintată și această pace ce o ar incheia Austria cu Ungaria ar sămăna cu Cartago și Roma, unde aceasta își puse năile de războiu la dizpoziție.

Domni Unguri știu, că popoarele neștrăitoare ungurește muindu-se, vor dărâma ca o vobură de vânt casa de cărți, și de aceea își dau ungușii silința de a împedeca de timpuriu împreunarea și alianța acestor popoare.

Și motivul al treilea este militar. Limba regimentelor recrutate din Ungaria să devină ungurească. — Asta ar însemna o mare primejdie pentru serviciul prea înalt, care este cu atât mai periculoasă pentru-că stăm în față serviciului de doi ani, așa dar o durată scurtă de serviciu present, care n'ar fi destulă nici pentru învățarea idiomului maghiar, iar instrucțiunea soldatului s'ar reduce la zero.

O altă primejdie este, că în război soldatul nu se însufletește de cât prin limba sa maternă.

Nu, nu, baronul Bánffy, nu va deveni posibil; și chiar luptele energice a popoarelor ungurești neștrăitoare din parlamentul polecrit (dar poliglot) unguresc au dovedit, că politica de ajutorare a stăpânirei maghiare nu însemnă altă ceva, decât lăptarea unui șerpe la peptul său propriu.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 5 Iunie 1905.

— Mandatul lui Tisza s'a verificat.

Curia a respins protextul dat contra mandatului din Budapesta a lui Tisza. S'a declarat că nu e motiv de invalidare la mijloc, că ospătarea alegatorilor nu s'a făcut cu scopul de a-i influința la votare. E interesantă o parte a motivului de invalidare, în care se spune că nici celelalte motive din petiție un și propriu... se ordona cercetare, curia a decis plătea sumei de... mii coroane ca spese de protest.

— Nou referent școlar. Anunțăm cu plăcere, că P. S. Sa Episcopul Ioan I. Pap a numit referent școlar pe dl dr. G. Ciuhandu, unul dintre cei mai distinși și zeloși bărbați de școală a dieceșii Aradului.

Numirea aceasta nimerită a făcut o escelentă impresiune.

— Vasile Alexandri și „Luceafărul“.

La 6/19 Iunie se va desvâli, la Iași, statuia nemuritorului nostru poet V. Alexandri. Din acest prilej, redacția revistei „Luceafărul“ (Budapesta, IV. str. Zöldfa 7) va închina numărul său proxim memoriel acestui poet. Numărul „Alexandri“ va apare în mărime de 32 pagini, având de copertă statuia dela Iași, opera sculptorului W. H-gel. În afară de numeroase ilustrațiuni privitoare la poet, familia și prietini săi, „Luceafărul“ va publica un vast material de cercetări critice și scrisori și lucrări inedite de ale poetului. Neabonații revistei cari doresc să aibă acest număr, sunt rugați a trimite la adresa revistei, până la 15 Iunie n., prețul lui de 80 fil. (România 1 leu).

— Dl Jancsó, șovinistul, este rău încolțit de frații săi din Arad. Sunt adică un șir de ani de când d sa a fost însărcinat să facă monografia comitatului Aradului. A luat și avansuri, sume frumoșele, dela comitat.

Dar să dăm cuvântul lui „Függetienség“: „Comisia monografică, — și foarte corect — nu lasă în amorțea chestia de altfel trăgână de deja de un sfert de secol. În ședința ultimă a detras redactarea dela Jancsó Benedek și cu scrierea volumului popular a monografiei încredințat pe Dr. Somogyi Gyula, directorul școalei superioare de fete din Arad. Ear pe Jancsó Benedek Pau provocat de-ocamdată ca avansul primit să-l restituie în termen de trei-zeci de zile.

„Dacă nici astă provocare nu va avea rezultat, îl vor da în judecată pe domnul profesor constința atât de largă!

— **Nuntă mare** a fost ieri la casa preotului dan din Lalasint. Aurora, frumoasa lui fiică s'a născut cu nou alesul preot al Găvoșdiei, dl. I. La această familiară serbare au asistat dl. preot bănățeni și de pe Murăș, precum și logii din Arad, cari prin cântările lor melodice și o excelentă purtare socială au fost centrul atenției a numărșilor nuntași. Nuntă au fost și dl. Russu Șirianu.

Sincere felicitări tinerei perechi!

— **Klofatz și Polonyi** sau prietenia ceho-maghiară. Zilele trecute a fost adică la Budapesta deputatul ceh, care a stat de vorbă cu Polonyi (cine se asămăna, se adună!) vrând să înă în toporiște alianța ceho-maghiară. Polonyi s'a arătat gata din parte, și-a exprimat umal dorința ca *partidul* tinerilor cehi să iniție acea-tă alianță cu ascuțiș contra Nemților austriaci, căci Klofatz nu reprezintă de cât pe ne și până acum n'a ajuns vestit de cât prin alma cu care deputatul român Lupu Pa culcat a pământ (pe vremea marel obstrucții din Leichsrath).

Ziarele maghiare spun că pân Klofatz a asigurât pe Unguri despre simpatia cehă, punându-le în vedere că negreșit îl vor învinge pe Svabit din Austria, numai să se pună odată în toporiște alianța ceho-maghiară. I-a asigurât indeosebi d'un lucru: că Cehii doresc comanda maghiară în armată, în Ungaria, se înțelege, ca la rîndul lor s'o ceară și el pe cea cehă în Boemia.

Ne închipuim ce spaimă va fi dominând în — Viena.

— **Banditism în drumul mare.**

Ni-se comunică știrea, că Joi spre Vineri noaptea, când se mergea din Zărand spre Sinitea și Comlăuș, un grup de bandiți (la piat) pe drumul mare, au atacat un grup de călători și au rănit pe unul din ei.

— **Todor din Zărand** (în vârstă de 30 ani, carul i-au rupt brațul stîng și i-au spart și capul, și Todor Rivis din Comlăuș (de 53 ani, lată a 7 copii), căruia i-au frânt brațul stîng.

Venind bieții țărani să se arate la deputatul Russu-Șirianu, acesta i-a dus la fibirăul Boros Iván, cerând să pornească cercetare contra bandiților, precum i-a dus și la medicul legist Austerveil, care li-a legat rănile și li-a făcut certificat constatând rănilile grave, aproape mortale.

E ceva ne mai auzit: oameni pacnici să fie atacați în drumul mare. Rózsa Sándor se vede c'a mai lăsat sămăuță.

— **Aniversarea nașterii lui Cipariu.** „Unirea“ scrie: Intăia sută de ani dela nașterea marelui Timoteiu Cipariu o va sărbători despărțământul Blaj al Asociațiunii, care a doua zi de Rusaliu va ținea adunare generală în comuna Pănade, locul natal al lui Cipariu. Tot atunci va celebra un parastas și se vor ținea vorbiri comemorative asupra marelui bărbat. La 25 crt. Duminecă după Rusaliu, în catedrala din Blaj se va celebra o liturghie pontificată de Escel. Sa Metropolitul Victor; canonicul Dr. Aug. Bunea va rosti un panegiric. După liturghie se va face procesiune la biserica parochială, lângă care e îngropat Cipariu, aci Metropolitul va ceti deslegările morților. După prânz societatea de lectură a studenților va aranja o ședință festivă cu dis-

cursuri, declamări, cântări ș. a. Tot atunci „Unirea“ va apărea în ediție separată. Rugăm pe elevii și admiratorii marelui Cipariu, să colaboreze la acest număr. Ultimul termin pentru predarea manuscriselor e 20 Iunie n.

— **Hymen.** Dl Vasile Babi, contabil la institutul de credit și economii „Bihoreana“ din Oradea-mare, și d-șoara Marișă Morariu, se vor cunună în 8 Iunie s. v. în biserica română din Tiortur (Tötör).

Multe felicitări!

— **Români,** cărora li-s'a făcut cinste mare. Mercurt s'a încheiat, la Roma, congresul agricultorilor, la care au luat parte delegații din toate țările. Din România au fost trimiși d-nii Cornel V. Roman, Sutz și M. Cantacuzino. La banchetul ce s'a dat în acea seară în palatul regal, regele Italiei a făcut fraților noștri cinstea să-l așeze la dreapta și stînga sa. Însemnăm cu plăcere, că profesorul Cornel V. Roman este de origine din Sibiu, fiul fostului director și întemeietor al „Albinei“, regretatul Visarion Roman.

— **Metropolitul Inocențiu a murit.** Mare e doliul în capatala Serbiei. A murit capul bisericeii sârbești, metropolitul Inocențiu. De mult timp suferea de boală de urechi și înainte cu câte-va zile s'a supus unei operații care însă nu i-a mai ajutat. Sunetul clopotelor din Belgrad anunță credincioșilor doliul bisericeii.

— **Înmormântarea mitropolitului Inocențiu.** Belgrad 3 Iunie. Azi a avut loc înmormântarea mitropolitului Inocențiu.

Regele și princesa Elena au trimis coroane. Au luat parte la serviciul divin regele, diplomații și mulți ofițeri.

Din cauza unei operații pe care defunctul o suferise la ureche, și care lăsase o rană deschisă e dăvrul n'a putut fi îmbălsămat, așa că cosciugul a fost ermetic închis elaltăeri și regele a sădit un steag în locul morții.

— **General rus sinucis.** Din Petersburg se aduce știrea: Generalul *Rovalev*, fostul comandant a casacilor de peste Caspi, care nu de mult a chemat la sine pe dr-ul Sabusov și l'a dat casacilor să-l bicuiască până la sânge, s'a împușcat într'un hotel din Armavir. În zilele aceste a trebuit să se prezente năntea tribunalului de răsbol și se vede de frica asta s'a decis la moarte.

— **Un Goliat spaniol.** În Spania este un cetățean care poate trece drept un Goliat. E în vârstă de 32 ani, înalt de 2.35 metri. Despre puterea lui musculară se povestesc adevărate minciuni. Acum de curând el s'a dus să vâneze urși în Pyrinei. A și omorât 2. Când venea spre casă, i-a ieșit în cale un urs colosal. S'a luat la trântă cu el, a început să-l sugrume și în cele din urmă a vărât cuțitul în el. A luat apoi ursul pe umeri și l-a dus acasă.

— **Reuniunea română de muzică din Sibiu** invită la festivitățile jubilar ce se vor ținea în Sibiu, în 26 Maiu s. v. a. c. și zilele următoare din incidentul împlinirii unui păttrar de veac dela înființarea sa. Sibiu 10 Mai v. 1905. Comitetul.

Programa: Joi, 26 Maiu v. a. c.: 1. La 9 ore a. m.: Liturghie festivă în biserica din suburbul Iosefin. 2. La 11 ore a. m.: Actul festiv cu cântări și vorbire ocașională. 3. Sara la orele 6 1/2: Concert festiv în „sala de esposiții“. — Vineri, 27 Maiu v. a. c.: 5. Sara la orele 7 1/2:

Opera populară-română „Moș-Ciocărlan“ de Tudor cavalier de Flondor. — Sămbătă, 38 Maiu v. a. c.: 5. Sara la orele 7 1/2: Se repetează opera „Moș-Ciocărlan“. — Duminecă, 29 Maiu v. a. c.: 6. După amiază la 4 ore: Opera „Moș-Ciocărlan“, pentru popor și tinerime, cu preț redus. 7. Sara la orele 7 1/2: Eventual se repetează din nou opera „Moș-Ciocărlan“.

— **Petreceri.** Tinerimea române din comuna *Lueriu*, în frunte cu învățătorul George Crăciun a aranjat în sărbătorile Paștilor un concert împreunat cu joc. Programa a fost următorul: Christos au înviat, cântat de fetițele de repetiție; un trialog despre „Măndrețe și lene“, predat de fetițele: Rașia Câmpean, Maria Morar și Maria Graur. S'a cântat: „Știi măndro când ne iubeam“, în 2 voci, de fetele luerence. S'a declamat Herșcu Pocegiul de Inv. Gregoriu Ceontea. S'a cântat „Giobanul“ compoziție de A. Bena conservatorist; apoi „Țiganul și Românul la țârg“, predat de tinerii feciori Iacob Toncean și Iacob Stavilă, cari au pus în uimire publicul de predarea lor cea potrivită. S'a predat un trialog de alte 3 fetițe, despre sărbătorile băbești predat de Floarea Stavilă, Câmpean Maria și Toncean Maria, și alte declamări de școlarii cei micuți. Toate declamările și cântările au fost bine-reușite. Publicul a fost foarte mulțămîit. Venitul curat din aceasta petrecere s'a destinat pentru procurarea unor cărți în biblioteca școlară.

Un participant.

— **Tinerimea Română din Sasca Montană** invită cu toată stima la festivitățile împreunate cu sfințirea steagului bisericesc dăruit bisericeii gr. or. române din Sasca de inteligența română din loc, cari se vor ținea Luni în 6'19 Iunie a. c. (A doua zi de Rusaliu).

— **Tinerimea maturizantă din Beiuș** invită cu toată stima la petrecerea cu dans ce o va aranja în 15 Iunie n. 1905, în sala cea mare a hotelului „Stăna de vale“ (Kohn Jenő). Prețul de intrare: Pentru persoană 2 cor., — pentru familie 5 coroane. Ofertele marinimoase se primesc cu mulțumită și se vor publica pe cale ziaristică. Venitul curat e destinat spre ajutorarea studenților lipsiți. Începutul la 8 ore seara. St. dame sunt rugate a se prezenta în toaletă cât de simplă.

— **Se caută spre cumpărare 9 buc. acții** de ale institutului de credit și economii „Timișana“ din Timișoara. A se adresa la administrația ziarului nostru, comunicând și prețul vinzării. 2-8

Institutul Oteteleșanu.

Cu începerea viitorului an școlar 1905-1906 se vor primi șase-spre-zece elevi în Institutul de fete dela Magurele fundat de Ioan Oteteleșanu și înființat de Academia Română, sub înalțul Patronagiu ai Majestății Sale Regelui, carora li se vor da, conform dispozițiunii testamentare a răposatului fondator, o creștere casnică și instrucțiunea cuvenită unei „bune mame de familie, fără pretențiuni sau lux“.

Cursul va fi de cinci ani de studiu și unul de practică. În acest timp elevele vor avea toată întreținerea în Institut și nu vor putea părăsi școala în tot intervalul de șase ani, afară de cazuri de forță majoră.

Sunt admise în Institut copile născute din părinți români săraci, pe deplin sănătoase, că până la 5 August 1905 au împlinit 12, dar înc nu 14 ani, au pregătirea ce se da în școlile primare din România și au obținut la terminarea cursului primar cel puțin media 7. Când datele cu clase secundare au să prezinte certificatele de clase secundare, având media cel puțin 6.

Nu se admit dispense de nici un fel.

Două surori sau două vere primare nu pot fi admise în Institut.

Parinții elevelor ce vor fi primite în Institut nu pot să-și iea fiicele de sfințele sărbătorilor ori pe timpul vacanțelor în familie, și Direcțiunea își conservă dreptul de a le da ori nu voie elevelor să petreacă în familie de vacanțe.

Numai atunci ne îmbrăcăm ieftine și bine, o o o IN PROVINCIE se TRIMET MUSTRE o o o
dacă materia pentru haine bărbătești o cumpărăm din magazinul de postavuri KIZ materie
pentru un costum întreg din postav de lână curată, negru și colorat fl. 6—30.

1905 tkv

Arverési hirdetmény-kivonat.

A borosjenői kir. járásbíróság mint telekkönyvi közhíró teszi, hogy özv. Kuzmán Damaszkiné özvegy Kelmari lakosnak özvegy Belán Filipiné szül. Anna, Belán Soszana és Monyorán Todor bokrosok végrehajtást szenvedők elleni 1926 korona követelés és járulékaik iránti végrehajtást újabban arverést elrendelte. minek folytán az aradi kir. törvényszék és a borosjenői kir. bíróság területén fekvő a bokroszi 98 sz. tjkvben A 1 1-2 sor (207-208) és 4 10 hrsz. a foglalt btelelek és rát 1013 kor. és a bokroszi 140 sz. tjkvben A 1 1-6 sor (285-286), 577, 664, 951 és 1107 hrsz. a foglalt btelelek és egynegyed állományú földnek Monyorán Tódort illető 34 része 6 korona kiküldési árban az 1905 évi július hó 1-jának délután 10 órakor Bokrosz község házában megrendő nyilvános arverésen következő feltételek alatt eladatni, u. m.:

1. Ha a kiküldési árnál magasabb ígérlet nem tők, az elárverendő ingatlan a kiküldési áron alól is megadatik.

2. Arverelni kívánók tartoznak az ingatlan becsának 10%-át, vagyis 101 kor. 37 fillért és 189 kor. 60 ért középszében, vagy az 1881 november hó 1-én kelt 38 számú igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt adékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881-60 tcz 170 §-a értelmében a bánatpénznek bíróságnál történő előleges elhelyezéséről kiállított elismerényt átzoigátatni.

3. Yevő köteles a vételért három egyenlő részletben pedig az első az arverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számított 30 nap alatt, a harmadikat pedig ugyanazon naptól számított 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az arverés napjától számított 5% kamatokkal együtt szabályszerű letéti kérvény kapásában az 1881 tcz. 6-án 39425 l. M. szám alatt kelt rendeletében előírt módon a nyújtani kir. adóhivatálnál mint bírói letétbiztosítvánnyal befizetni.

A bánatpénzt a bíróság az utolsó részletbe foglalja beszámítani.

Az arverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróság telekkönyvi hatóságánál, Bokrosz, Monyoró és Borosjenő községek előjáróságainál megtekinthetők.

Borosjenő 1905 márczius hó 24-én.
Kir. bíróság mint tervi hatóság.

Cs. Skely.

In cancelaria subscrisului

se caută

un candidat de avocat

cu praxă

care e in stare să-mi conducă cancelaria, sau un jude pensionat, pe timp mai îndelungat.

Făgăraș, in 28 Maiu 1905.

Dr Nicolae Șerban
advocat.

ALIFIA

CAMFORATĂ

Földes

după cele mai nouă cenetari științifice in 3 zile face să dispară orice necurătenie a feții, precum și pete, pistui, negei, roșimea feței și a mânilor.

Un flacon mai mare 1 cor. 60 fil.

Se poate folosi numai sara; orice săpun nu-i strică.

Apoteca lui Földes Kelemen, Arad.

IOSIF HEGEDŪS

Cronometrar, Clasornicar și Giuvergiu
Arad, piața Boros Béni 10.
Magazinul societății din Ungaria a fabricanților Glashutten din Elveția. Esclusiv singur. Clasornice cu precisiune. 550

Compactor român în Arad.

Subscrisul imi iau voie a aduce la cunoștința onor. public român, că reintors din străinatate m'am stabilit in Arad str Weitzer János Nr. 7, unde mi-am deschis un

Atelier de compactorie modernă,

arangiata cu mașinele cele mai noi și mai perfecționate, sunt in placuta poziția a efectui ori ce lucrări aingătoare de această branșă delu cele mai simple până la cel mai fine legături de lux. Asemenea pentru legături, protocoale p. cancelarie, cărți bisericești, cărți de rugăciuni pentru preoți, norații domni preoți, in tomuri singurice ori in carti de orice marime, plangă asigurarea unuz serviciu solid, prompt și ieftin.

In speranța, că onor. public român imi va oferi binevoitorul concurs, rămân cu distincă stima

Iustin Ardelean,
compactor.

ALIFIA

specialist în medicina interna,
consulta zilnic dela 8—12 a.m.
și dela 3—6 p. m. — in

BAILE HERCULANE

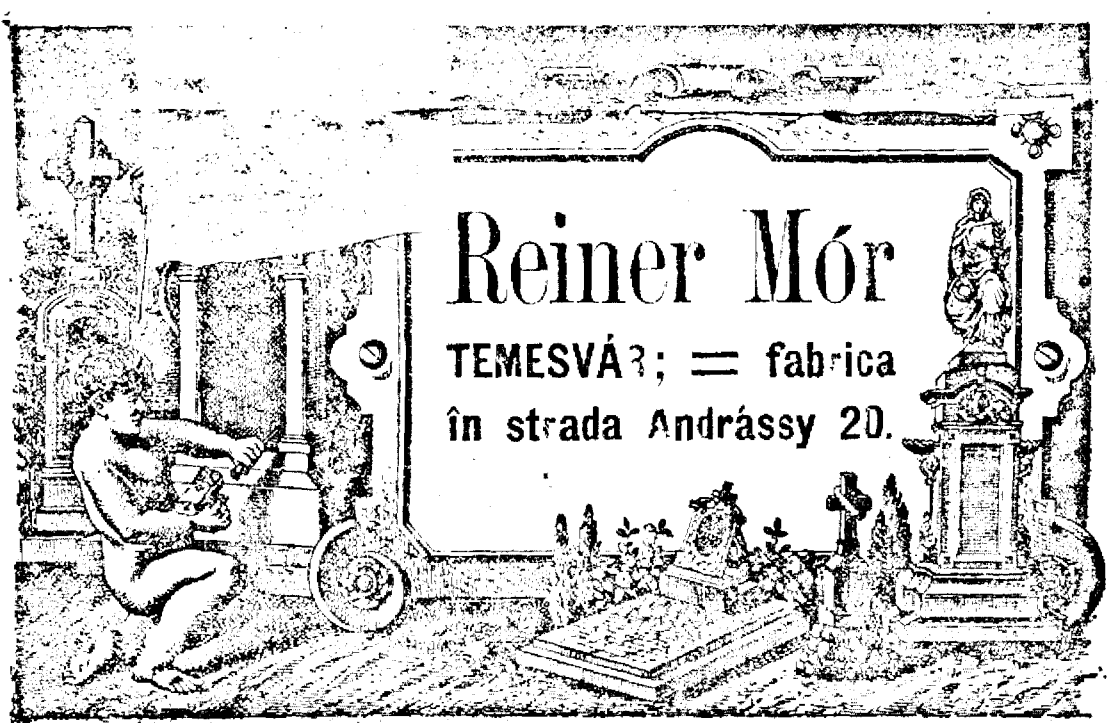
(HERCULESFÜRDŐ)

Magazinul industrial Erdélyi és Bácskai
Reich B. Károly fiul și Comp.

Saci ptu bucate. P O N E V I
— Sfoare pentru tutun și —
— funii pentru economii. —

Materii pentru tapetării se poate
— capata soiul cel mai bun. —

Sfoară pentru viu.

Reiner Mór

TEMESVÁR; = fabrica
în strada Andrássy 20.

Intemeiata în anul 1897.
Premiata în Versecz 1902.

Recomandă deositolul său bogat asortat cu pietrii mormintale de producție proprie. Pentru cei jalnici precum și negțătorii prețurile cele mai reduse.

Deposit de mobile eftine.

Nu te feri de osteneala, ci de voești să cumperi eftin mobile tapetate, precum și vese, privește

magazinul de mobile al **FRAȚILOR WEISZBERGER**

in Arad, — Karolina-uteza

unde cu prețuri de minune de eftine capeti obiecte ce cad in branșă asta dela cel mai simplu până la cel mai fin.

Ori-ce concurență e eschisă!

Cu stimă: **FRAȚII WEISZBERGER**

INSTITUTUL LUI LÖWY

pentru împrumut de **SACI** și strae

recomandă marele magazin de saci și strae bune in orice marime. Serviciu prompt și conștientios. — Preturi foarte ieftine.

Cel mai bun loc pentru saci și strae bune!

CARTOFI PRIMA

cu vagonul pentru culna și sãmânat.

Löwy Zsigmond

— Temesvár gyárvaros, Fő-uteza 33. sz. —

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și înviorează sub garanție.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, tinituri de ureche, bătăie de inimă, sgârșituri de inimă, astma, auzul greu, sgârșituri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, odăgă ischias, undul în pat, gripa, influenza, ir somnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, care la tratare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insușirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant

în corpul omenească binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aflate, care pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurarilor, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incușe din toate părțile lumii cari prețuiesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădărnica, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta”, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și răspândit.

Chiar și iertămintă extraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înținare.

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și ex. elice pentru țara și străinătate e:

Müller Albert, Budapest, V., str. Vadász 42. B.
Cetăț. str. Káliz.

Rog pe ori-cine să bine-voiască a se convinge ce bine și ce ieftin își poate procura de la mine ori-ce orologiu și giuvaericele din argint și aur curat

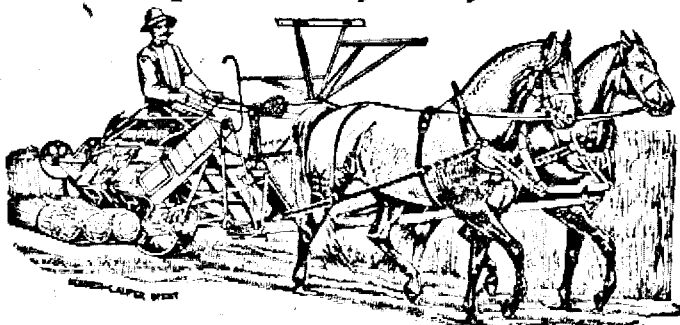
de 14 carate
— ARAD, Piața Libertății —
lângă edificiul teatrului vechiu.

Igaz Sándor

ciasornic și giuvaeriu.

Carol Drössler

fabrica priv. ces. și reg. de mașini agronomice
Budapesta, VI., Váci-körút 59.

Liferează:
Automobile,
locomobile,
asortimente complete pentru mașini de imblătit, asortimente pentru pluguri cu aburi, „Milwaukee“

mașini de cosit, mașini de secerat și legat snopi, de construcția cea mai nouă

mașini de sămănat „Rákóczy Drill“ și ori-ce alte mașini esecutate solid și trainice.

Conspect pentru prețuri și articole se trimite gratis la dorință.

POMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună

Din ci îndrul pompei se scurge vinul până la cel din strop, ear sâmburii de struguri, coaja și alte părți necurate îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se garantează pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de ocaz și întrebuințarea de apă nesăpășă ori murdăria nu abdică. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi cânepe din launtru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine.

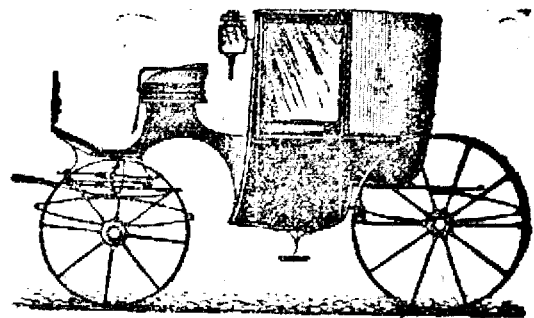
Fântâni cu țevile trebuincioase la preț de fabrică

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-utca 27.

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

Sors
Péte

Atelier pentru fabricarea de trăsuri

Temesvár-Gyárváros,

Három Király-utca.

Recomandă publicului tot felul de trăsuri noi

precum și: pregătirea de rețele pentru nisip, fetoni și
cu prețuri foarte ieftine.

Trăsuri vechi se repară imediat și ieftin.